

Afname hielprik bij verdachte of positief geteste gezinnen ten tijde van COVID-19 maatregelen

Werkinstructie RCT (Regionaal Coördinatie Team) geboortezorg ROAZ ZWN, in samenwerking met CJG's Zuid-Holland Zuid, Zeeland en Capelle aan den IJssel | Lian Siebelt, Hanneke de Graaf | 16-05-2020.

In de regio is bij verloskundigen, kraamverzorgenden en screeners behoefte aan een eenduidig beleid bij de uitvoering van de hielprik bij verhoogd risico op COVID-19. Deze procedure is tot stand gekomen na raadpleging van de GGD-arts infectieziektebestrijding, beoordeeld door de medisch adviseur van het RIVM en gebaseerd op de huidige RIVM 'hielprik'-richtlijn. (Hielpriknieuws voor screeners | coronavirus en de hielprikafname, update 2 | Editie 5, 24-03-2020, <https://www.rivm.nl/nieuwsbrief?id=101500-694-48137&pid=260581>.)

Definitie van COVID-19 verdachte gezinsleden: 1 of meer inwonenden met koorts, luchtwegklachten of benauwdheid. Isolatiemaatregelen voor het gezin gelden tot alle gezinsleden 24u klachtenvrij zijn. Bij positief geteste gezinsleden geldt de isolatieperiode van 2 weken. (Overzicht leefregels en isolatiemaatregelen | bijlage bij de LCI-richtlijn COVID-19 | Versie 08-05-2020 <https://lci.rivm.nl/leefregels>)

Beleid

- De hielprik dient in de eerste week na de geboorte uitgevoerd te worden.
- Indien de termijn van de eerste levensweek niet wordt overschreden, kan worden afgewacht tot het gezin 24 uur klachtenvrij is of er een testuitslag bekend is.
- De hielprik wordt in de thuissituatie uitgevoerd (tenzij het kind in het ziekenhuis is opgenomen).
- De hielprik kan worden uitbesteed door degene bij wie de verantwoordelijkheid ligt. Bij voorkeur voert de verloskundige de hielprik uit gecombineerd met het af te leggen huisbezoek, waar dat niet mogelijk is, is een extra huisbezoek nodig door de screener.
  - In de regio Capelle aan den IJssel is en blijft dit de verloskundige.
  - In de regio Zeeuws-Vlaanderen is en blijft dit de screener van de GGD i.v.m. onvoldoende waarborging van de kwaliteit bij taakverschuiving.
  - In de regio's Zuid-Holland Zuid en Zeeland zijn de verloskundigen bekwaam om de hielprik uit te voeren. Voorkeur van zowel verloskundigen als CJG's, is uitvoering van de hielprik door de verloskundige tijdens het huisbezoek dat zij aflegt bij het verdachte of besmette gezin. Het CJG houdt de eindverantwoordelijkheid en de verloskundige prikt alleen als zij bekwaam is (zie voorwaarden).
- De voorkeur heeft om 1 van de ouders aanwezig te laten zijn bij de hielprik.
- De maatregelen en PBM-richtlijnen buiten het ziekenhuis zijn van kracht.
(Uitgangspunten PBM buiten het ziekenhuis | bijlage bij de LCI-richtlijn COVID-19 | Versie 01-05-2020 <https://lci.rivm.nl/covid-19/PBMbuitenziekenhuis>)

Voorwaarden

- De gehoorscreening vindt later plaats, na opheffen thuisisolatie, thuis of op het bureau.
- PBM moet aanwezig zijn bij verloskundigen, screeners en kraamverzorgenden: handschoenen, schort (bv wasbaar katoen), reinigbare veiligheidsbril (alleen als de besmette persoon zich binnen 1,5m van de screener bevindt), chirurgische mondmasker en alcohol 70%.
- Materiaal moet aanwezig zijn bij de uitvoerder. Voor de regio's Zeeland en Zuid-Holland Zuid: De voorkeur heeft dat per praktijk 3 enveloppen met prikkers aangeleverd worden door de CJG's, dit kan bijvoorbeeld in 1x naar het PBM-verzamelpunt van de regio. Alternatief is dat per taakverschoven situatie een envelop geregeld wordt.
- Alleen bekwame verloskundigen of huisartsen kunnen de hielprik uitvoeren, in andere gevallen blijft de afname door de screener wel nodig. Verloskundigen en verloskundig actieve huisartsen kunnen zelf bepalen of ze bekwaam zijn en nemen hierin zelf de verantwoordelijkheid. Actuele informatie, counselingsinformatie en de uitvoeringsrichtlijn is te vinden in het *draaiboek hielprik* screening van de RIVM: <https://draaiboekhielprikscreening.rivm.nl/uitvoering-hielprik>.
- In geval van verdacht worden van het gezin nadat het huisbezoek van de verloskundige al is geweest, wordt de hielprik door de screener gedaan. Overweeg of gewacht kan worden op een testuitslag of tot het gezin uit isolatie mag (zie boven), anders geldt de richtlijn m.b.t. PBM buiten het ziekenhuis.

Procedure afname hielprik bij verdachte of positief geteste gezinnen

Vorbereiding

- Aanmelding van het gezin bij het CJG: route voor aanmelding van het kind bij CJG door verloskundige of kraamverzorgende zoals in de regio gebruikelijk. Bij een ontslag uit het ziekenhuis rond het weekend, z.s.m. contact met het CJG.
- Bij hielprik primair door CJG: Als de verloskundige aan de voorwaarden voldoet en de hielprik zelf zal uitvoeren, zorgt zij voor deze vermelding bij het aanmelden van het kind bij het CJG. Het CJG blijft eindverantwoordelijk.
- Huisbezoek en hielprik rond dag 4 (min. 72u na geboorte).
- Het besmette gezin als laatst geplande huisbezoek van die dag afleggen.
- Vooraf bellen om de procedure en de regels met ouders en de kraamverzorgende af te spreken is nodig om tijdens het huisbezoek niet in discussie te raken met ouders. De counseling vindt gelijktijdig telefonisch plaats. Indien de verloskundige de hielprikuitvoering overneemt van de screener moeten ouders hiervan op de hoogte worden gebracht.
- Tijdig een tijdsindicatie afspreken in overleg met ouders en kraamverzorgende, zodat de kraamverzorgende aanwezig is. Rekening houdend met de werktijden van de kraamverzorgende.
- De envelop wordt vooraf zover mogelijk invullen.

Uitvoering

- Werk volgens de actuele PBM-richtlijn: *PBM buiten het ziekenhuis*.
Uitgangspunten PBM buiten het ziekenhuis | bijlage bij de LCI-richtlijn COVID-19 | Versie 01-05-2020
<https://lci.rivm.nl/covid-19/PBMbuitenziekenhuis>.
- ROAZ ZWN heeft voor alle medewerkers in de eerstelijns geboortezorg, een korte instructiefilm gemaakt over het aan- en uittrekken van PBM's: https://youtu.be/ksW_328L0zk.
- Pas strikte handhygiëne toe: handenwassen voor en na contact met de baby. Indien er geen sanitaire voorzieningen aanwezig zijn, kan handgel gebruikt worden met een alcoholpercentage tussen de 70-80%. En houd alle werk- en persoonlijke materialen op 2 meter afstand van de gezinsleden. (uit: Hielpriknieuws voor screeners | coronavirus en de hielprikafname, update 2 | Editie 5, 24-03-2020, <https://www.rivm.nl/nieuwsbrief?id=101500-694-48137&pid=260581>.)

Per situatie door de uitvoerder i.o.m. ouders en kraamverzorgende te bepalen:

- De screener houdt tijdens het grootste deel van het huisbezoek minimaal 1,5 meter afstand. Alleen tijdens het afnemen van de hielprik is de afstand korter.
- Positief geteste gezinsleden, of personen met verschijnselen zijn niet bij de hielprik aanwezig, tenzij dit niet anders kan. De klachtenvrije ouder kan de baby vasthouden. Indien beide ouders positief getest zijn en er is een kraamverzorgende in het gezin, kan zij de baby vasthouden. De minst zieke ouder blijft op 2m afstand en kan meteen na afname troosten. Overige gezinsleden bevinden zich in een andere ruimte. Optie: via een raam of beeldbellen meekijken.
- De baby in bed laten liggen tijdens het prikken heeft niet de voorkeur bij aanwezigheid van een klachtenvrije ouder of de kraamverzorgende.

Organisatorisch

- Administratie m.b.t. een eventuele 2^e afname bij foutmeldingen blijft bij het CJG. Overleg tussen CJG en verloskundige wie de tweede hielprik uitvoert. Afweging tussen opnieuw doen door gelijke instantie of herhaling na opheffen isolatie tegelijk met gehoorscreening.
- Gezien de minimale aantallen die te verwachten zijn, zal hier voor de verloskundigen geen financiële vergoeding tegenover staan en wordt dit gezien als optimale integrale samenwerking.